

Malwina Lemkowska

Uniwersytet Ekonomiczny w Poznaniu
malwina.lemkowska@ue.poznan.pl

Marcin Wojtkowiak

Kancelaria Brokera Ubezpieczeniowego
Marcin Wojtkowiak
kancelaria@wojtkowiak-broker.pl

WSTĘP

<https://doi.org/10.18559/978-83-8211-131-6/0>

Szczególne ekspozycja ubezpieczycieli na różne rodzaje ryzyka jest trudem. Wyzwaniem jest z kolei dynamika pojawiania się nowych rodzajów ryzyka czy zmian atrybutów ryzyka już wcześniej w sektorze zidentyfikowanego. Wymaga ona, z jednej strony, od ubezpieczycieli – nieustannej weryfikacji profilu ich działalności, z drugiej zaś, od szeroko rozumianych instytucji rynku ubezpieczeniowego – zmiany optyki w procesie oceny funkcjonowania towarzystw ubezpieczeniowych.

Współczesny dyskurs naukowy w obszarze ubezpieczeń, podejmując zagadnienia szeroko rozumianej ewolucji ryzyka, odpowiada na praktyczne potrzeby rynku. Monografia naukowa, którą polecamy Państwu życzliwej uwadze, jest owocem wymiany myśli naukowej akademickiego środowiska ubezpieczeniowego we wspomnianym obszarze. Rezultaty swojej refleksji naukowej przedstawiają tu reprezentanci licznych ośrodków naukowych, w tym Wyższej Szkoły Handlowej we Wrocławiu, Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu, Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu, Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie, Uniwersytetu Gdańskiego, Uniwersytetu Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie we współpracy z CREG-University of Grenoble Alpes we Francji, Politechniki Rzeszowskiej, Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie i Uniwersytetu Szczecińskiego.

Celem publikacji jest identyfikacja i wyjaśnienie współczesnych wyzwań światowego i krajowego rynku ubezpieczeniowego, które to zadanie scedowano na współautorów, tj. uczestników XIV edycji Międzynarodowej Konferencji Naukowej *Ubezpieczenia wobec wyzwań XXI wieku*, zorganizowanej w Rydzynie przez Katedrę Ubezpieczeń Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu oraz Katedrę Ubezpieczeń Uniwersytetu Ekonomicznego we Wrocławiu w dniach 11–13 października 2021 r.

Atrybuty otoczenia ubezpieczycieli w minionych dwóch latach zdeterminowała sytuacja pandemiczna i to od analizy jej wpływu na sektor ubezpieczeń rozpoczyna się prezentowane opracowanie. Wanda Ronka-Chmielowiec identyfikuje nowe rodzaje ryzyka osobowego i rzeczowego, powstające w związku

Sugerowane cytowanie:

Lemkowska, M. i Wojtkowiak, M. (2022). Wstęp. W: M. Lemkowska, M. Wojtkowiak (red.), *Sektor ubezpieczeń w obliczu wyzwań współczesności* (s. 7–9). Poznań: Wydawnictwo Uniwersytetu Ekonomicznego w Poznaniu. <https://doi.org/10.18559/978-83-8211-131-6/0>

z pandemią. Wskazuje potrzebę zmodyfikowania struktury już sprzedawanych ubezpieczeń i konstrukcji nowych produktów.

W obszarze ryzyka spowodowanego przez pandemię analizę ubezpieczeń na życie z funduszem kapitałowym podejmuje Anna Ostrowska-Dankiewicz. Wpływ pandemii na funkcjonowanie ubezpieczycieli w poszczególnych grupach ubezpieczeń jest zróżnicowany, a ubezpieczenia na życie z funduszem kapitałowym należą do tych rodzajów produktów, dla których reperkusje epidemiczne mogą być bardzo silne. Analiza postpandemicznych tendencji w zakresie wolumenu sprzedaży ubezpieczeń na życie z funduszem kapitałowym i omówienie zagadnienia efektywności inwestycji w ubezpieczeniowe fundusze kapitałowe w warunkach pandemii są celem opracowania.

W tle pandemii, albo mimo pandemii, rozwijają się tendencje wolne od jej bezpośredniego wpływu. Agnieszka Samsel na podstawie badania ankietowego identyfikuje preferowane przez gospodarstwa domowe kanały dystrybucji ubezpieczeń i wskazuje uwarunkowania tych preferencji. Z kolei Robert Kurek, również m.in. w kontekście dystrybucji, zajmuje się zjawiskiem zdecentralizowanych finansów (DeFi) i oceną skutków implementacji tej koncepcji w sektorze ubezpieczeń. Zwraca uwagę na to, że stosowanie technologii cyfrowych na coraz większą skalę zmienia znaczenie tradycyjnej architektury na rynku finansowym, a zjawisko to generuje wiele korzyści, ale też zagrożeń, które we współczesnej dyskusji naukowej nie mogą być pominięte.

Nowe technologie zostały zidentyfikowane przez Łukasza Kuryłowicza i Adama Śliwińskiego jako czynnik przybliżający rynek ubezpieczeń (w szczególności rynek ubezpieczeń komunikacyjnych) do stanu równowagi. Autorzy analizują rynek z wykorzystaniem modelu równowagi Rothschilda–Stiglitz i jego późniejszych modyfikacji, zarówno przy założeniu pełnej wiedzy wspólnej, jak i w warunkach asymetrii informacji.

Wspólnym mianownikiem tych analiz jest identyfikacja zagrożenia braku równowagi czy wręcz niestabilności systemu finansowego. Również Lyubov Klapkiv i Faruk Ülgen, na kanwie przypadku holdingu American International Group, Inc., analizują instytucjonalne uwarunkowania niestabilności rynku finansowego, wracając tym samym do doświadczenia globalnego kryzysu finansowego pierwszej dekady XXI w.

Reminiscencja przeszłego kryzysu finansowego, jego przyczyn i struktury jest odpowiednim wstępem do analizy współczesnego systemu wypłacalności ubezpieczycieli – Solvency II. Jak bowiem zauważa Jan Monkiewicz, „model regulacyjny to skumulowany zbiór reakcji na przeżywane w przeszłości kryzysy”. W nurcie weryfikacji systemu Solvency II, a w szczególności badań nad dywersyfikacją w modelach wewnętrznych podjętych w 2020 r. przez Europejski Urząd Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych, wypowiada się Krystian Szczęsny. W procesie badawczym autor wykorzystuje

kaskady kopuli C-vine oraz D-vine do modelowania zależności w procesie wyznaczania podstawowego kapitałowego wymogu wypłacalności.

Na inny problem z obszaru kontroli nadzorczej zwracają uwagę Anna Gierusz i Agnieszka Pobłocka. Ich celem badawczym jest ocena kondycji finansowej towarzystw ubezpieczeniowych prowadzących działalność w Polsce w dziale II przy zastosowaniu metody wielowymiarowej analizy porównawczej. Autorki przeanalizowały wiele wskaźników techniczno-ubezpieczeniowych jednocześnie, wykorzystując metodę porządkowania liniowego i identyfikując przy tym jej ograniczenia.

Analizy z zakresu finansów ubezpieczycieli i nadzoru nad ich działalnością służą realizacji zasad przypisywanych doktrynalnie ubezpieczeniom gospodarczym. Te z kolei warunkują spełnienie ich funkcji, przede wszystkim funkcji ochronnej. Świadczenie ochrony ubezpieczeniowej wymaga nieustannej, rynkowej, cyklicznej analizy ryzyka w ujęciu podmiotowym i przedmiotowym. Monografia podejmuje również zagadnienia z tego obszaru.

Robert Dankiewicz podjął się identyfikacji ryzyka w działalności małych i średnich przedsiębiorstw, a więc w sektorze szczególnie ważnym w gospodarce ze względu na liczebność tej wielkości przedsiębiorstw i wolumen miejsc pracy, które tworzy. Cykliczność tego rodzaju badań pozwala autorowi na ocenę zmian w obszarze świadomości ryzyka w małych i średnich przedsiębiorstwach oraz postulowanie wypracowania mechanizmów i procedur niezbędnych do działania w warunkach dynamicznego otoczenia.

Przedmiotowe ujęcie ryzyka jest tematem badań Antoniego Szulca i Piotra Manikowskiego. Autorzy – na podstawie analizy przypadku – opisują konsekwencje materializacji ryzyka wycofania produktu i znaczenie ubezpieczenia dla tego procesu.

Monografię zamyka artykuł Malwiny Lemkowskiej, który włącza zagadnienia ubezpieczeń do naukowej dyskusji w obszarze jednego z głównych współczesnych nurtów, tj. zrównoważonego rozwoju. Autorka prezentuje raport z badań nad ryzykiem środowiskowym i możliwością jego ubezpieczenia. Pokazuje wyniki analizy zasadności integracji ubezpieczeń gospodarczych z innym narzędziem zarządzania ryzykiem środowiskowym, tj. systemem zarządzania środowiskowego ISO 14001.

Podstawową wartością prezentowanej Państwu monografii jest wieloaspektowość przeprowadzonych analiz, które dotyczą licznych, acz silnie ze sobą powiązanych zagadnień ubezpieczeniowych. Ubezpieczenia gospodarcze są ze swej natury multidyscyplinarne. Odnoszą się do różnych kategorii ryzyka, różnych grup nabywców, odpowiadają zarówno na potrzeby indywidualne, jak i społeczne. Jednocześnie, jak wszystkie sektory silnie regulowane, sektor ubezpieczeń boryka się z nieustanną koniecznością konfrontacji regulacji ze zmieniającym się dynamicznie otoczeniem rynkowym. Wybór współcześnie aktualnych tematów ubezpieczeniowych polecamy Państwa zainteresowaniu.

